

CHAMBRE DES DÉPUTÉS
GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG

Session ordinaire 2019-2020

FC/PR

P.V. CEB 27

Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire

Procès-verbal de la réunion du 14 septembre 2020

Ordre du jour :

1. Dossier LUXEOSys - entrevue avec le chef de l'état-major de l'Armée, le Général Alain Duschène
2. Divers

*

Présents : Mme Diane Adehm, Mme Semiray Ahmedova, M. Guy Arendt, M. André Bauler, Mme Djuna Bernard, M. Frank Colabianchi, M. Mars Di Bartolomeo, M. Gast Gibéryen, M. Marc Goergen remplaçant M. Sven Clement, M. Claude Haagen, Mme Martine Hansen remplaçant Mme Octavie Modert, Mme Cécile Hemmen, M. Gilles Roth, M. Claude Wiseler

M. David Wagner, observateur délégué

Gen Alain Duschène, Chef d'État-major

Mme Nina Garcia, M. Tom Köller, Direction de la Défense, du Ministère des Affaires étrangères et européennes

Mme Francine Cocard, de l'Administration parlementaire

Excusé : M. Jean-Marie Halsdorf

*

Présidence : Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission

*

1. **Dossier LUXEOSys - entrevue avec le chef de l'état-major de l'Armée, le Général Alain Duschène**

Mme Diane Adehm, *Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire*. - Jo, de Mikro ass un. Ech begréissen Iech dann alleguerten de Mëtteg fir eis Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire, wou mer dann no der Vakanz do weiderfuere wou mer virun der Vakanz opgehalen hunn, nämlech mat eisem Militärsatellitt, dem LUXEOSys. An duerfir begréissen ech dann de Mëtteg och ganz häerzlech de Generol Alain Duschène. Hien

ass Chef vum État major vun der Arméi an hie war spontan och bereet, fir de Mëtteg bei eis ze kommen. Ech menge mir wësse jo alleguerten, dass et en Dossier ass, wou d'Arméi och matconcernéiert ass. An duerfir, Här Duschène, lech e grouse Merci, dass Der de Mëtteg bei eis komm sidd.

An ier ech lassfueren, géif ech proposéieren, dass mer d'selwecht wéi beim Här Schneider a beim Här Heck och vun dëser Reunioun géifen e Verbatim maachen. Well ech mengen dat géif Sënn maachen, dann hätte mer eigentlech déi Haaptleit alleguerten am Verbatim an dann ass et och méi einfach, wann een duerno iergendeppes liese wëll. Huet domadder iergendeen e Problem, fir e Verbatim ze maachen?

Wann dat net de Fall ass, Madamm Sekretärin, da géif ech lech dat dann esou weiterreechen. An da géif ech lech och vläicht proposéieren, ech weess net, hutt Dir eppes, fir lech selwer vläicht kuerz virzestellen, wien Dir sidd, zënter wéini dass Der an Ärer Positioun sidd, well et ass net jiddwereen, deen hei an der Kommissioun ass, deen och an der Defensekommissioun ass, deen lech kennt, dee weess, wat Der um Härebierg maacht, an och awéifern Dir vläicht mat Satellitt ze dinn hat. An och wann Der schwätzt, wannechgelift de Mikro umaachen, well e Verbatim heescht, et gëtt alles enregistréiert an et gëtt duerno Wuert fir Wuert geschriwwen.

Wann Dir eis elo Saache sot, wou Dir sot, ech muss dat soen, dass et verständlech ass, mee et ass awer e Geheimnis, da sot Der eis dat wannechgelift, dat ass absolutt kee Problem. Mir maachen dann op deene Plazen e Blanc am PV. Dat hu mer och op anere Plaze scho gemaach. Dat ass absolutt kee Problem. Dat gëtt dann och net *en tant que tel* an de PV geschriwwen. Mee Dir musst et awer just am Virfeld soen, dass eist Sekretariat, wat hannendru schafft, dass déi dat och wëssen. Voilà!

An ech begréissen nach, pardon, ier ech lech d'Wuert ginn, elo hat ech se awer bal vergiess gehat, d'Madamm Garcia an den Här Köller vun der Defense. Voilà!

M. Alain Duschène.- Jo, Madamm Presidentin, gudde Mëtteg alleguer. Ech sinn den Alain Duschène, Generol, Chef d'état-major vun der Arméi, an ech hunn déi Fonctioun hei ugetrueden, ganz genau den 29. September 2017. An ech wäert se ofrieden an dräi Wochen. Den 29. September wäert ech eng Remise de commandement maachen, wou dann de futur Général Thull dann de Commandement iwwerhëlt.

Voilà, wéi gesot, ech hunn zënter dräi Joer déi Aarbecht hei gemaach. A wann ech elo op de Satellitt ze schwätze kommen, do ass et esou, dass effektiv wou dat ugaangen ass, do war

d'Armée net direkt matbeträff, well dat ass e Projet, deem op der Defense gefouert ginn ass. Et ass jo esou, dass mer 2014, wou um Wales-Sommet gesot ginn ass, mir mussen en Effort de défense hiewen, dat heescht d'NATO huet gesot, all Länner hunn dat ënnerschriwwen, dass mer sollen erop op 2 % goen. Do huet dann, also Lëtzebuerg hat sech och do engagéiert a mär sollen da grad esou wéi déi aner Länner op dee Budget do hin tendéieren.

Dat ass awer net esou einfach, well mir waren 2014 op ronn 0,4 % a mir hunn et du fäerdegbruecht an Zäit vu véier, fënnef Joer op bal 0,6 ze kommen. Dat heescht *en valeur absolue* hu mer et fäerdegbruecht, wann ech soe mir, dat heescht d'Defense, praktesch den absolute Budget ze verduebelen. Mir si vu ronn 200 Milliounen op praktesch 430 Milliounen komm.

Wéi hu mer dat gemaach? Ma andeems mer verschidde Projekte gemeet hunn an een, bon, do ass de Projet vum A400M jo mat dra gefall, de Projet vun der Infrastruktur vun der Kasär. An dat heite war och ee vun de Projekten, deem doranner abegraff ass.

D'Armée *en tant que telle* war an der Genèse vun deem Projet do net direkt concernéiert, mir hate wuel Reuniounen. Mir hu regelméisseg Reuniounen mam Minister gehat, wou et lues a lues dohinner tendéiert huet, fir eng *Lettre d'intention* ze ënnerschreiwen, fir dat dann opzerichten zesummen, mat Hëllef vun de Belsch jo och. Mee d'Armée *en tant que telle* war net um Programm u sech esou bedeelegt.

Wann ech soen d'Armée *en tant que telle*, dat heescht den Deel vun der Armée. Op der Defense do huet natierlech en Offizier geschafft, mee deem huet fir d'Defense geschafft. Duerfir gesinn ech dat net als Armée. Hien huet jo do, dat war deemools de Colonel Assel an duerno de Colonel Nilles, déi hunn, déi hu fir d'Defense jo geschafft an net direkt fir d'Armée.

An esou ass dat da wéi gesot gelaf, ouni dass mir direkt en Abléck do hatten. An ech hunn am Fong geholl perséinlech déi éischte Kéier, wou ech gemierkt hunn, *attention*, do hu mer vläicht eppes matzesoen, dat ass wou ech de Projet de loi gelies hunn a wou dann op enger Säit eppes stoung, dass och en Offizier oder d'Militär géife kontrolléiere wat vu Biller géif gemaach ginn. Do hunn ech fir d'éischt getickt an ech hu geduecht, ouh, dat do ass jo da fir eis. An et ass awer net zu der Aussprooch komm, fir genau ze froe wat dat doten elo bedeit. An duerfir kann ech net hei direkt, wéi soll ech soen, eppes zum Satellitt soen, well mer net direkt implizéiert waren.

Dat ass, wat ech elo wollt soen.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Voilà! Da soen ech lech emol Merci an da géif ech d'Froeronn opmaachen, dass Der kënnt Är Froen un de Generol Duschène riichten. Den Här Di Bartolomeo fänkt un.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Merci fir d'éischt emol fir Är Disponibilitéit. Bon, an deene Sëtzunge virdrun huet viles ronderëmgedréit firwat d'Antennen net um Härebierg, mee op enger anerer Plaz an der Belsch sollen elo opgestallt, opgeriicht ginn. Meng Fro: Do muss d'Arméi jo awer bal associéiert gewiescht sinn an där doter Decisioun. Et ass jo net esou, dass dat kann total iwwert de Kapp vun der Arméi geschitt sinn. Si muss zumindest informéiert gi sinn oder gesot kritt hunn, mir maachen dat hei.

Duerfir meng Fro: Ass et esou, dass et technesch net méiglech war déi Antennen do opzeriichten an ze bedriewen? Oder war et eigentlech net gewollt, well Plaz dropgeet, wa gaange wär, wann déi Antennen opgeriicht gi wäeren?

Dann eng zweet Fro direkt hannendrun: Den Här Beaudot huet am Zesammenhang mat der Auswärtung vun de Biller, déi jo vum Satellitt kommen, gesot, dass dat an der Belsch duerchaus méiglech wär, fir mat Leit duerch eng Formatioun vu sechs Méint, fir dat kënnen ze realiséieren. Sidd Dir där selwechter Meenung? A sidd Der net der Meenung, dass dat do e flotte Créneau och gewiescht wär fir d'Arméi? Ech mengen et ass an der Suite vun engem awer méi, wéi soll ech soen, sophistiquéiert, enger méi sophistiquéierter Missioun fir Lëtzebuerg duerch de Satellitt, dass och méi eng sophistiquéiert Missioun fir d'Arméi dobäikomm wär an engem Beräich, dee vläicht awer eng gewëssen Attraktivitéit gehat hätt fir jonk Leit, déi eng Formatioun hunn, déi, bon, dat doten ouni Weideres erméiglecht hätt an der Arméi dann eeben déi Capacitéit an deem dote Beräich ginn hätt, déi se elo net ginn huet.

An déi drëtt Fro, well dat och eppes war, wat an deene leschte Sëtzungen ëmmer ronderëm gaangen ass, dat ass beim Käschtepunkt vun dem Satellitt ass jo engersäits de *Prix d'acquisition* an op där anerer Säit dat wat mat der Gestoun, Personal an alles wat dat ronderëm ass, ugeet, dat sinn zwee Voleten. An do ass vum Minister respektiv och an eisem éischten *Hearing* vum Här Heck drop higewise ginn, dass et bei der Arméi näischt Aussergewöhnlechtes wär, dass een op där enger Säit d'Acquisitioun kuckt an op där anerer Säit d'Bedriewungskäschten, d'Personalkäschten iwwert den normale Budget freet, *Budget pluriannuel*, wann een de Rekrutement vu Leit gesäit iwwer eng länger Zäit. Ass dat effektiv esou, dass bei der Arméi bei gréisseren Acquisitiounen net onbedéngt och ëmmer

d'Bedreiwerkäschten dobäi sinn, mee dass ouni, dass et duerchaus esou gehandhaabt ginn ass, dass dat iwwert d'Jore verdeelt ginn ass?

Dat sinn déi dräi Froen, déi a menger Erënnerung ëmmer duerch déi ganz Debatte gaange waren. Wie ka besser drop äntwere wéi Dir?

M. Alain Duschène.- Jo, merci. Ech probéieren dann dorobber ze äntweren. Den éischte Punkt mat den Antennen, do ass et esou, dass effektiv ufangs 2019 eng Ufro komm ass vum Här Beaudot fir e „*site survey*“, esou nenne se dat, maachen ze kommen. An do ass en effektiv mat enger Ekip op den Härebierg komm, fir eeben ze kucke wou et méiglech wier, déi Antenn hinzesetzen an ob et iwwerhaapt méiglech wär, fir se dohinner ze placéieren.

An esou wéi ech an Erënnerung hunn, war de Problem, dass déi Antenn dann hätt missen nach op en héije Sockel gesat ginn, well déi Antenn bougéiert. Déi ass jo net fix. Déi Satellitteschossel, déi mer elo do stoen hunn, déi ass ëmmer fix, déi peilt ëmmer dee selwechten Dingen un. An dat heite wäeren der, déi géife bougéieren. An doduerjer, well déi dann och Inclinaisonen hunn, wär et aus technesche Grënn net méiglech. Dat ass déi Info, déi ech deemools aus deem „*site survey*“ do hat.

Dat hat net emol eppes domat ze dinn, ob mir dat wéilten oder net. Si sinn erop kucke komm an technesch gesinn hu si dat dunn ausgeschloss. Mee ech sinn awer net de Spezialist. Ech sinn net do kucke gaangen, firwat net. Mee dat ass dat wat aus hirem „*site survey*“ erauskomm ass.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Dat ass net esou wéi mir et duergestallt kruten.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Mhm.

Une voix –

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Jo, mee ...

Une voix –

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.-
Déi aner Froen nach?

Une voix – ... ganz komesch dat doten.

M. Alain Duschène.- Nee, also ech ka just dat dote soen. Ech hunn och, ech mengen ech hunn esouguer den Déngen hei. Ech muss just mäi Brëll undoen. Da kann ech och vläicht kucken.

Jo, et ass eng Ekip vum eelef Leit, déi sinn do eropkomm gewiescht, fir eeben déi *Étude de faisabilité* ze maachen. An dat war deemools och gesot ginn, dass dat just nëmmen eng, dat wier nach keng Decisioun, ob dat elo *misst*, ob déi Antennen elo missten dohinner kommen. Si wollte just dohinner kucke kommen. A si hunn do gesot, dass dat aus technesche Grënn net méiglech wier. Méi kann ech dozou net soen.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Wann Der erlaabt, just eng Tëschefro. Wéini war dat?

M. Alain Duschène.- Dat heiten, dat war ...

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.-
... ugangs 19.

M. Alain Duschène.- Jo, dee „*site survey*“, wann ech hei de Mail kucken, dee war Januar, de 17. Januar 2019.

Une voix.- ...

M. Alain Duschène.- Ass se ugefrot ginn. Sorry, an de 25. Januar huet se stattfonnt, 2019.

Une voix.- ...

M. Alain Duschène.- A si soen hei: Déi Antennen, déi misste 70 Meter auserneestoen. An dowéinst kéint och de Site nieft der *Station d'ancrage* - mir hu jo eng Antenn do stoen – duerfir kéint deen net zrëckbehale ginn. An den zweeten Déngen ass: Mir hu jo do en Hall Log, en *Hall logistique*, also en *Hangard à véhicules* gebaut. A well dee Beräich och gebraucht gëtt als *Piste d'atterissage* fir Dronen, géif dat och net goen, fir do esou héich Antennen hincetzen. Dat war dat, wat si, wat hei geschriwwen ginn ass.

Une voix.- ...

M. Alain Duschène.- Méi kann ech zu den Antennen net soen.

Soll ech elo den nächste Punkt ugoen? Den nächste Punkt ass d'Formatioun, ob mär et géife fäerdegbréngen, fir Leit dohinner ze forméieren. De Geoffroy Beaudot huet effektiv gesot, a sechs Méint kéint een déi Leit forméieren, déi dat da géifen analyséieren, déi dann déi Saachen, déi Tâchë géife maachen.

Et ass esou, wa mir en Ënneroffizéier ausbilden, an dat heite sollt jo fir Ënneroffizéier sinn, dann hunn déi, déi maachen de Moment nach eng *Instruction de base* vu véier Méint an da kënne se, wa se déi *Instruction de base* gepackt hunn, op d'Schoul geschéckt ginn. *En fonction* vu wéini dass se déi *Instruction de base* ufänken, dauert, ass den Delai zwëschent dem Moment wou se fäerdeg sinn an d'Schoul ufänken, deen hänkt jo dovun of: Een, deen am Januar agezu gött, dee geet awer eréischt Enn des Joers op d'Schoul. D'Schoul an der Belsch, déi fänkt ëmmer Enn des Joers un, esou dass et dann do Variatioune ginn. An da sinn déi Leit praktesch e Joer oder e bëssen iwwer e Joer op Formatioun. Zu deem heite Punkt waren et der nach 15, 16 Méint a méttlerweil hunn d'Belsch hir Formatioun ofgekierzt, sou dass se méi séier fäerdeg sinn. An dann hannendru muss ee jo dann eventuell sechs Méint Formatioun hannendru maachen.

Ob dat elo duergeet, fir déi Leit do auszebilden, dat ass vläicht méiglech. Mee ech muss awer soen, wann d'Belsch Leit dohinner schécken, dann hunn déi e méi en héijen Niveau wa se eraginn an déi Formatioun. Mir hunn de Moment nach den Niveau *Onzième*. Mir si jo amgaang e Gesetz ze maachen, wou mer och den Niveau *Première* kënne rekrutéieren, fir an d'Karriär vum Ënneroffizéier ze goen. Do si mer amgaang um Gesetz ze schaffen. An dat sollt jo elo a kierzester Zäit op den Instanzewee goen. Da muss dat emol nach duerch d'Chamber hei goen an et muss ugeholl ginn. An dann, ech schätzen, dass et dann déi éischt Rekrutementer, déi mer da wäerten tätegen, dat wäert dann, mat *Première* mengen ech, Ënneroffizéier déi mat *Première* kënnen agezu ginn, dat kann da fréistens, wat ass elo, mir sinn elo Enn des Joers, jo, fréistens 2022, wou déi kéinten agezu ginn. A wann een dann déi Formatioun hannendru kuckt, da gesäit ee jo wéi wäit, wéi laang et nach dauert, bis dass mer déi Leit hunn, fir dat dote kënnen ze maachen.

Ob et elo attraktiv ass, do soen ech jo, et ass sécherlech attraktiv, fir dat doten ze maachen. Mee mir mussen éischtens d'Kandidate fannen a mir kënnen net higoen an aus dem Näischt

einfach esou eppes opbauen. Et wär gutt, wann een dat dote géif maachen, dass ee fir d'éischt emol eng Experienz kéint opbauen, dass een eventuell Leit an d'Ausland schéckt, fir sech do kundeg ze maachen, an dann heiheem mat about.

Ech kéint mer virstellen, wann dat heite géif gemaach ginn, dass een dat, an ech mengen dat ass och elo de Plang, an enger éischer Phas outsourced a wou mer da lues a lues Leit vun eis do erabrénge, fir Experienz ze gewannen an da lues a lues ëmmer méi Leit. Mir kënnen och net 20 Leit an enger Kéier do erakréien. Mir kënnen lues a lues, dat eent Joer zwee, dat nächst Joer zwee an da kritt een dat geschafft, awer net 20 Stéck mateneen. Ech menge mir hu souwisou jo elo, wann ech kucke wat d'Regierung eis autoriséiert huet, fir an deenen nächste Joren ze rekrutéieren, do hu mär vill, also theoreetesch kréie mer 45 Leit jo bäi all Joers, dovunner 30 Militär an dat hei wäeren där jo dann. An do ass awer ze soen, dass déi, déi mer elo do gefrot hunn, dat sinn alleguer déi, déi mer brauchen, fir all eis aner Aarbechten ze maachen. Déi Leit, déi hei am LUXEOSys géife gebraucht ginn, déi waren do an deem *Package* net mat dran. An duerfir muss een da kucken, wéi dat dann duerno weidergefouert gëtt. Mee et ass sécherlech eng Méiglechkeet, fir Leit ze fannen, déi dorunner interesséiert sinn, mee net a grouse Quantitéiten. Mir hunn dat einfach net hei, fir dat elo direkt esou kënnen ëmzesetzen. Dat ass einfach net realistesch. Yes.

Mme Diane Adehm, *Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire*.- D'Madamm Garcia géif och gären eppes dozou soen.

Mme Garcia.- Jo, merci, Madamm Presidentin. Dir Dammen an Dir Hären Deputéierten, et ass nëmme fir e kleng Complément ze maachen zu deem, wat de Generol gesot huet mat den Antennen, well ech hat elo d'Gefill ee Moment, do wär e bësse Mëssverständnis opkomm. Also reng intern ass gesot ginn, also de Fakt ass, d'Gesetz war an der Chamber 2018, et ass Enn Juli gestëmmt ginn. An eeben d'Analys vun Site, fir ze kucke wou d'Antenne géifen hinner kommen, ass eeben dunn am Januar 2019 gemaach ginn, dat heescht e puer Méint drop. An do sinn eebe Leit op den Härebierg komm an hunn eng Analyse de rapport dovunner gemaach. An do ass intern ëmmer gesot ginn, et ass technesch net méiglech.

Wann een awer ganz genau kuckt, an dat huet de Minister och selwer der Kommissioun gesot, reng technesch si ganz vill Saache méiglech. Jo, mir kéinten um Härebierg e Sockel opbauen a mir kéinten do eng Antenn dropstellen. An dann hate mer gesot, da géif d'Arméi dann eeben hir, ech mengen et waren zwou Plazen um Härebierg, wou et technesch méiglech wär, wann ee géif e Sockel opstellen. Mee do, et sinn natierlech Plazen um Härebierg, déi momentan vun der Arméi och anescht benotzt ginn. Ech mengen eng war fir d'Dronen, wéi de Generol selwer

scho gesot huet. Dat heescht aus deem Grond ass du gesot ginn, well egal wéi et net onbedéngt méi bëlleg gi wär, well d'Oarbechten, d'Amenagementsoarbechten um Härebierg, déi hätte misste gemaach gi fir de Sockel, déi waren egal wéi och net mat am Budget an déi Saache waren net matgeplangt. An dowéinsten ass déi Optioun herno net zréckbehale ginn. Mee reng technesch *en tant que tel* ass, dat war net den Haaptgrond, dat war schonn an deem Sënn méiglech. Mee et goufen aner, den Härebierg ass net esou grouss an do goufen et aner Fonctiounen wou d'Armée nach hätt misse maachen. An aus deem Grond war dat herno net méi zréckbehale ginn. Dat wollt ech nëmmen eng Kéier soen. Mee dat weist natierlech, ech mengen de Fakt, dass déi Informatiounen sinn, weist dass d'Armée net vun Ufank un dora ganz implizéiert war an och net allegueren déi Informatiounen hat. Merci.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Madamm Presidentin, just villmools merci fir engersäits d'Explikatiounen vum Generol Duschène an och d'Ergänzung vum der Madamm Garcia. Et ass ee Moment effektiv eng kleng Denkpaus hei komm, well mer woussten, dass d'Gesetz eigentlech drop baséiert war, dass d'Antennen um Härebierg géifen opgebaut ginn an déi Machbarkeetsstudie eng gewëssen Zäit nom Gesetz zustan komm ass. A wann ech dat esou richtig am Hannerkapp hunn, da war eng Decisioun eebe vum der Defense, ech weess net awéifern dass déi gemeinsam da mat der Armée gemaach ginn ass, fir bei deem Wëssensstand, dee se deemools hatten, déi Antennen um Härebierg opzeriichten, fir komplett ze sinn.

Mme Diane Aehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Den Här Wiseler.

M. Claude Wiseler (CSV).- Ech kommen zwar gär op déi zwou Froen do zréck, well se *essentiel* an eisem Dossier sinn. Wa mer do direkt mat den Antenne weiderfueren. Ech muss awer soen, datt et fir mech relativ kloer ass, wann een e Baudossier, an dat hei ass jo een, oder e *Marché public* erausgëtt, wou Bauelementer dra sinn, datt een dann awer duerchaus besser huet eng *Étude de faisabilité* virdrun ze maachen, anstatt se duerno ze maachen. Well soss kann ee weeder der Chamber nach iergendengem aneren erziele kommen, datt ee sécher wär, datt dat geet. *Au contraire*, et misst een an der Chamber ziele kommen, ech stëmmen, ginn lech zwar hei e Gesetz of, mee ob et geet, kann ech lech net garantéieren. Déi Prozedur hunn ech zwar a kaum engem aneren Dossier gesinn.

An ech kucken dat och elo no an eise Verbatimmen. Mee wann ech mech gutt un den Här Heck an un den Här Schneider erënnere kann, sinn déi awer heihinner komm, andeems se eis gesot hunn, et wär guer kee Problem, fir dat do ze installéieren. Dat wier alles kloer an

d'Armée wär och domadder d'accord a wär och domadder agebonne gewiescht, an et wär eréischt duerno wou op eemol gesot ginn ass, dat géif net méi goen. Wann ech déi Ausféierung hei héieren, da soen ech, esou war dat *a priori* net, wann ech gesinn, datt de General, deem ech da Merci soen, datt en eis déi Explikatiounen hei gëtt, eis seet, dass fir d'éischt de 17. Januar 2019 déi éischt *Taskforce* oder wéi hutt Der dat elo genannt, „site survey force“ de Kontakt do huet, fir dat ze maachen, kann ech awer éierlech gesot nëmme staunen, wat den *État de préparation* vun dësem Dossier ass. An dat, genau déi selwecht Remark gëllt a mengen Ae fir deen zweeten Deel vum Personal.

Mir kruten hei souwuel vum Här Heck gesot wéi vum Här Schneider gesot, datt d'Armée an aller Däitlechkeet behaupt hätt, datt et absolutt kee Problem wär, fir dee ganzen Deel um Site selwer, d'Gestioun an alles, telquel ze iwwerhuelen, duerfir och näischt Finanzielles weeder am Gesetz nach soss iergendzousch anescht virgesi gewiescht wär, an datt souwuel den Här Heck wéi den Här Schneider nëmme kéinte staunen, datt *a posteriori* 2019 dann elo op eemol d'Armée géif soen, si kéinten et net méi.

Wann ech elo Ären Explikatiounen nolauschten, ass dat jo, beschreift Dir eng total aner Situatioun. Dir sot, Dir hutt *en fin de compte* eréischt deen Dossier gelies an dovunner Kenntnis kritt wéi de *Projet de loi* um Dësch louch. An do hutt Der hannendru gesot, mee zu enger Aussprooch ass et am Fong ni komm dozou. Dat muss ech awer soen, kann ech och doriwwer *en fin de compte* nëmme absolutt staunen, well mir kruten a) eppes anescht erzielt an aller Däitlechkeet heibannen, a b) wann een esou e Gesetz schreift an och dat do Element net verifiéiert an net weess ob dat dann elo geet oder ob et net geet, dann ass dat awer zumindest eng risegrouss Fahrlässegkeet, zumindest.

An och d'Explikatiounen, déi mer elo zousätzlech iwwert d'Ausbildung hei kruten, déi sougenannte sechs Méint, déi stëmme jo dann och nëmme partiel, well do gëtt da just eng Spezialisatioun gerechent an all déi Virbildung, déi muss virdru sinn, elo schwätzen ech emol nach net vun der Basisausbildung. Well ech ginn och intuitiv dovunner aus, datt wann Der wëllt Satellitten am Himmel dirigéieren, datt Der awer musst eng Preformatioun hunn, wou Der, ech weess net wéi ech dat soll ausdrécken, e gewëssenen Niveau hutt, fir dann duerno och kënnen déi Technicitéit vun deem, wat Der braucht, musse kënnen ze léieren.

An datt Der do Leit mat Première rekrutéiere quasiment musst, schéngt mir *a priori* absolutt logesch ze sinn, datt Der déi dann op eng Formatioun duerno eréischt musst schécken. Datt Der dann eréischt déi spezialiséiert Formatioun musst maachen, schéngt mer alles logesch a sënnvoll a richtig, wéi Der eis et elo erkläert hutt. An doraus schléissen ech, datt alles dat,

wat mer elo erzielt kritt hunn, d'Armée huet dat net, also net elo, mee déi Kéiere virdrun, huet dat net misse wëssen, well se hätten jo souwisou a sechs Méint all déi Leit do kënnen ouni Problem zur Verfügung stellen. Schonn eleng duerch de Fait, duerch dee Fait, wat Der elo gesot hutt, net geet. An op där anerer Säit hutt Der natierlech och Recht fir ze soen, da musst der se och nach fannen.

An e Risiko, e Satellitt an d'Luucht ze schéissen an emol net sécher sinn, ob een d'Leit fënnt, schéngt mer jo awer och net nëmmen e politesche Risk ze sinn, mee och en allgemengen, en inakzeptabele Risk ze sinn, soudatt ech am Fong an deem, wat Der elo kuerz a richtig beschriwwen hutt, wat mir och alles aliicht an där Logik wéi Der et sot, mir just confirméiert, ech gi vun deem, wat ech virdrun, déi Kéiere virdu schonn emol scho geduecht hunn an och héieren hunn.

Ech hunn nach eng zousätzlech Fro, déi ech wëll stellen. Mee ech mengen, datt ech och schonn d'Äntwert weess. Dat heescht, am Budget vun der Defense, also net am Budget vun der Defense, am Budget vun der Armée war jo dann och näischt virgesinn, weeder Rekrutement hutt Der virdu gesot vun deene Posten an och am Pluriannuel net nach Suen, fir dann déi noutwendeg Infrastrukturen op den Härebierg ze bauen. Ech hunn et selwer gekuckt, dofir ass et am Fong eng rhetoresch Fro, et war näischt do. Dat heescht, all déi Saachen, déi waren och net am Gesetz virgesinn, se waren net am Budget virgesinn, se waren net am Pluriannuel virgesinn, se waren einfach, se sollte vum Himmel falen.

An dann déi aner Fro, dat ass déi vum *Marché défense*, deen Der do, dat ass just eng Fro wéi dat applizéiert gëtt. Dir hutt mat deene grouse Marchéen als Armée ni eppes ze dinn, déi ginn am Ministère selwer gemaach. Dir suivéiert an Dir kontrolléiert dat och net, soudatt et elo net derwäert ass, datt ech lech doriwwer Froe stellen.

M. Alain Duschène.- Nee.

M. Claude Wiseler (CSV).- Nee, okay, gutt. Well gutt, dann hunn ech meng Froen all gestallt. Et waren déi selwecht wéi de Marc, mee ech hunn direkt meng Konklusiounen hei matgeléiwert. Ausser Dir hätten nach Remarken dozou ze maachen.

M. Alain Duschène.- Nee, ech hätten awer nach vläicht déi drëtt Fro, wou et dréms gaangen ass, d'Personalkäschte wa mer Projete maachen, ob Personalkäschte mataberechent ginn. Do ass et esou, dass mir jo all Joers oder och am Pluriannuel, wéi dat wat mer elo gemaach hunn, kucke wivill Leit brauche mer an Zukunft, fir eis Missiounen kënnen ze erfëllen. Dat hu

mer jo gemeet. Wou mer elo dee Plan pluriannuel do guttgeheescht kritt hu vun der Regierung. An do hu mer gekuckt wat mer brauchen. Mee do war deen heite Projet, einfach net mat dran.

Wa mer en aneren huelen, wou mer wëssen, dass mer Leit méi brauche fir eng Gestiou vum irgengem Projet, ma da gesi mer dat iwwert dee Wee vir. Mee wann et, dat hänkt och dovun of wivill Leit dass en et sinn. Wann et der een, zwee sinn, da geet et an der Mass mat ënner. Mee wann et der awer vill sinn, da muss awer iergendeppes virgesi sinn. An da soll een et och virgesinn. An dann ass et natierlech ëmmer eng Saach et virzegesi fir ze rekrutéieren. An ech si jo och frou, dass mer elo endlech déi CR-Nummere kréien. Mee elo ass et emol un eis, fir dann och Rekrutementen ze tätigen an déi Leit ze fannen. An dat ass dann de Problem, well esou einfach ass dat net.

Mme Diane Adehm, *Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire*. - Jo.

M. Claude Wiseler (CSV). - Ech wéilt dann nach eng Zukunftsfro stellen, obwuel Dir, wann Dir elo a Pensioun gitt, net méi vill domat ze dinn hutt, mee trotzdem Är Meenung doriwwer géif mech awer interesséieren. Et ass jo elo virgesinn, wat ech fundamental och richtig fannen, datt dat elo mol alles ausgelagert gëtt, well et iwwerhaupt soll emol fonctionéieren an datt dann *au fur et à mesure* vun deenen nächste Joren indéfini lues a lues sech da méi eng Kompetenz sollt opbauen, fir dat dann zumindest deelweis kënne matzeiwwerhuelen. Dat deelt Dir och als Aart a Weis fir virzegoen, dat fannt Der positiv. Mengt Dir d'Armée kéint dat eng Kéier ganz iwwerhuelen? Oder sidd Der warscheinlech ëmmer ugewisen op *Expertise extérieure*. Also dat ass elo keng politesch Fro, et ass just eng Interessensfro.

M. Alain Duschène. - Jo, do denken ech awer, dass mer, et sinn, wann ech kucke wivill Leit, dass do gebraucht ginn, déi wäerte mer och net an deenen nächste fënnef, zéng Joer opgedriwwen hunn. Mee dass mer awer eng Käerkompetenz opbauen, wou mir dann ëmmer méi Asiicht dran hunn, dat gesinn ech wierklech an, dat ass machbar. Mee dat muss lues a lues ugoen.

Wann Der kuckt am Satellittelekommunikatiounsberäich, do hu mer jo 2015 eis Antenn do opgeriicht. A wann een elo kuckt, wat mer haut fäerdegbréngen. Haut si mir am Mali déi, déi hinnen d'strategiegesch Kommunikatioun zur Verfügung stellen. Am Mali, dat heescht vu Bamako aus op déi verschidden eenzel Campsen, déi baussend Bamako leien, ma do si mär, mär Lëtzebuerger ginn d'Kommunikatioun fir déi ganz Minusma do tätige mär oder bewierkstellege mär. Dat heescht, mir hunn eis elo an deene leschte Joer eng Kompetenz an

deem doten Domän opgebaut. Sou gesinn ech och, dass et machbar ass dat anert, mee awer lues a lues. Mä mussen realistescht bleiwen.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Madamm Presidentin, just eng kleng Bemierkung zu deem wat de Claude Wiseler gesot huet. Ech mengen déi Leit, déi sollten ausgebilt ginn, dat waren net déi, déi de Satellitt sollte steieren. Dat waren déi, déi sollte Biller interpretéieren. Déi, déi de Satellitt solle steieren, wann ech mech richteg erënneren, sollt dat d'Ekipp si vu ...

Mme Diane Aehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- LuxGovSat.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo, déi an enger éischter Phas dat sollten iwwerhuelen an dunn et herno net méi konnten oder wollten iwwerhuelen. Et ass en anert Kapitel. Mee et sinn net déi, déi de Satellitt steieren. Do hätt ech och meng Zweifel, dass een dat mat engem Ënneroffizier innerhalb vu sechs Méint ka maachen. Do brauch ee schonn, mengen ech awer, aner Kompetenzen. A wat d'Lokalitéiten ugeet, mengen ech, war och déi Ekipp net virgesinn, fir op den Härebierg, mee mengen ech war dat virgesinn, fir déi Cité, déi virtuell Cité um ...

Une voix.-

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Voilà, voilà! Just d'Prézisioun.

Mme Diane Aehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- E Pôle gouvernemental um Findel sinn, well et an der Ligne directrice vun der Defense virgesi war.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo.

Mme Diane Aehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Do war se um *Pôle gouvernemental*, also dee steet haut nach dran, well déi *Lignes de défense* si jo nach ëmmer gültig. Ech hunn net matkritt, dass se iergendwou net méi gültig wieren. Do steet dran, dass dat sollt dohinner kommen.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo, eeben datt just d'Prézisiounen, mee bon, Claude, heiansdo geet et net op e Grapp un.

(Hilarité)

M. Claude Wiseler (CSV).- ... iwwert dat, wat ech vun der Approche vun deem Gesetzestext a wéi e geréiert ass, *c'est exactement la même chose*.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Ausser deem kleng Grapp.

M. Claude Wiseler (CSV).- Nee. Also lauschter emol. Elo mol seriö. Och fir Exploitatione vu Biller ze maachen an d'Interpretatioun vu Biller ze maachen, vu Satellitbiller, musst de awer Leit hunn, déi nu *réellement* hire Metier kënnen. Och d'Interpretatioun, déi weidergi gëtt, ass jo eng Fro, dat rësselst de vläicht net grad esou aus der Hand. Du brauchst eng Basisbildung an du muss och eng gewëssen Experienz hunn. Dat schéngt mir evident ze sinn.

A LuxGovSat gesi mer *d'ailleurs* nach.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Jo.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Déi kommen Enn September, mengen ech. Madamm Hemmen.

Mme Cécile Hemmen (LSAP).- Jo, merci, Madamm Presidentin. Ech hu mer erlaabt elo eng Kéier ganz kuerz an engem Verbatim nozesichen, wat nach a puncto Antennen zu Dikrech gesot gi war. An do ass mer e Saz elo an d'Ae gefall vum Här Heck, fir en net ze nennen, dee gesot huet, dass de Footprint vun deem Satellitten, déi si do wollte maachen, wär ongeféier dee selwechte Gabarit wéi dat, wat elo do steet. An dat wär natierlech ni festgeschriwwen oder och ni schrëftlech festgehalen ginn, nom Motto „Dir setzt déi Antennen do an do hinner“. Mee et wat awer vun den Experte vun der Arméi wär gesot ginn, dass dat ouni Problem kéint dohinner gestallt ginn.

Elo froen ech mech: Wie sinn dann déi Experte vun der Arméi?

M. Alain Duschène.- Et deet mer leed. Mee dorobber kann ech net äntweren. Ech weess näischt dovunner. Duerfir kann ech do, ech kann lech dat net soen. Et deet mer leed.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Dierft ech mech da vläicht mat enger anerer Fro uschléissen? Dir hutt virdrun an der Introduktioun gesot, dass Leit vun der Arméi an der Defense schaffen. Ech menge mir hate jo, a nee, dat wär de Colonel Nilles. Dee war sengerzäit Personalchef bei der Arméi, mengen ech.

M. Alain Duschène.- Dee war och Personalchef bei der Arméi.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Jo, voilà! Mee ass dann do eng Kommunikatioun zwëschent de Leit vun der Arméi, déi an der Defense schaffen an zwëschent lech um Härebierg? Oder schaffen déi eng eeben an der Stad an der Defense oder wou ëmmer se setzen an déi aner si bei lech an déi schwätzen net wierklech mateneen.

M. Alain Duschène.- Also normalerweis misst et jo esou sinn, dass jiddweree mat jiddwerengem schwätzt. Ech mengen dat sollt schonn esou sinn. Mee ech schléissen awer elo net aus, dass an dësem Projet hei dat eeben net esou richtig un eis erugedroe ginn ass, well ech jo soen, ech weess, konkret war dat fir mech e Projet, dee leeft op der Defense. Ech hu jo gesot, mir waren an de reegelméisseg Reunionen, wann dat ugeschwat ginn ass oder wa gesot ginn ass, hei ass nach déi *Lettre d'intention*, déi mer wëllen ënnerschreiwen, do souz ech mat an der Reunioun. Mee mär hunn dat net traitéiert. Mär hunn dat just matkritt, dass dat op der Defense ënnerschriwwe gëtt. Mee mär waren awer net do en Echange, fir wierklech ze kucken, ass net an deem Sënn gemaach ginn. Vun eis aus ass keng Analys gemaach ginn: Gëtt dat do elo gebraucht? Musse mer dat hunn? Dat ass net vun eis gemaach ginn.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- An Dir sidd och ni konkret gefrot ginn, ob Dir iwwerhaupt déi Plaz um Härebierg hätt fir déi Antenne respektiv ob Dir d'Leit hätt, fir dat ze maachen. Wann ech dat richtig verstanen hunn, sidd Dir aus dem *Projet de loi* gewuer ginn, dass dat alles soll bei lech erop kommen.

M. Alain Duschène.- Esou, net alles, mee et ass deen ee Saz, wou do am *Projet de loi* do dra steet, wou jo en „*officier de programmation*“ mengen ech steet dran. Wou ech dat gelies hunn, hunn ech geduecht, ou, du muss dat emol nofroen, wat dat dote genau ass. Mee virdu war awer, war do net dovunner geschwat ginn. Well mär waren net mat deem Projet, wéi soll ech soen, implizéiert, direkt implizéiert.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Dann hätt ech nach eng aner Fro. Bon, quitte dass Dir elo eréischt 2017 op Äre Poste komm sidd, an ech mengen d'Defenselignen, dat muss 15, 16 dorëmmer gewiescht sinn.

M. Alain Duschène.- Nee, dat war och 17.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- War dat och 17?

M. Alain Duschène.- Juli 17.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- A Juli 17. Ass den Härebierg da mat agebonne gewiescht an déi *Lignes de défense*, déi ausgeschafft gi sinn? Oder waren dat och déi Leit vun lech, déi an der Defense selwer souzen an do ass elo net - also quitte, dass geschwat ginn ass - mee do ass elo net offiziell zesummegeeschafft ginn.

M. Alain Duschène.- Nee, déi *Ligne de défense*, also déi Lignes directrices, déi si schonn zesumme mat eis ausgeschafft ginn. Do sinn natierlech Saachen dran, déi purement Militär waren, wann ech elo soen, eis *Compagnie de reconnaissance*, wat mer do wëlle maachen, dat war, deen Deel ass vun eis geschriwwe ginn. Mee deen Deel vun der D7, de *Pôle gouvernemental* zum Beispill, dat ass wierklech vun der D7 geschriwwe ginn. Do hu mär - mär hunn dat mat opgeholl - mee mär hunn dat net mat "gedrafft", loosse mer et emol esou soen.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Jo, den Här Wiseler.

M. Claude Wiseler (CSV).- Et ass jo ëmmer an all deene Rapporten an Diskussiounen, déi mer hate vun dem CoCoDef geschwat ginn. Wat fir eng Roll huet dee CoCoDef do gehat? A wien ass do dran? Waren déi... ass deen informéiert? Huet deen Decisiounen do mat geholl? Dat ass déi eng Fro.

Déi aner Fro, dat ass elo eng, déi mech just méi wäitleefeg interesséiert. Wa mer hei d'Utilitéit vum Dossier beschriwwe kréien, gëtt eis ëmmer gesot - wat ech verstinn - datt haaptsächlech Demandeur vun de Biller, déi de Satellitt mécht, eng NATO ass oder e *Service d'actions extérieur* oder eng UNO och nach, respektiv aner Länner eventuell, déi dat dann zur Verfügung gestallt kréien. Meng Fro ass och just interessehalber: Gëtt et och esou e Besoin vun der Lëtzebuerger Arméi, fir esou Biller zur Verfügung gestallt ze kréien? Braucht Dir a verschiddene Missiounen direkt esou Saachen? Oder ass dat elo fir lech net direkt vun Interêt?

Also wat net... Ech stelle keng Fro iwwert de Sënn vum Satellitt. Et war just, ob Dir och kënnt direkt mat esou Biller schaffen oder ob Dir dat net vun lech aus braucht.

M. Alain Duschène.- Déi éischt Fro, CoCoDef, dat ass déi reegelméisseg Reunioun, déi mer zesummen hu mam Minister, mat der D7 an d'Arméi.

M. Claude Wiseler (CSV).- Jo.

M. Alain Duschène.- Do treffe mir eis reegelméisseg, ech géif soen, eemol am Mount. Deemno wat elo, wann eppes méi Urgentes ass, da kënnt een och méi oft zesummen. An do ginn eeben déi Theemen ugeschwat, déi eeben à l'ordre du jour sinn.

M. Claude Wiseler (CSV).- An deen heiten Dossier ass net do diskutéiert ginn?

M. Alain Duschène.- Dach. Well déi Saachen... Mee deen ass vum Volet vun der Defense gemaach ginn. Mir souze wuel niewendrun. Dann ass gesot ginn : Jo, okay, mir sinn zum Beispill mat der *Letter of intent*, well wann dat, dat ass jo, wann ech mech net ieren, ass dat jo ufangs 17, wann net schonn éischter, ugaangen, wou a verschidde Compte-renduen eebe gesot gëtt, mir sinn amgaangen drun ze schaffen, et geet weider, mir probéiere se dann ze ënnerschreiwen an dat ass näischt ginn, mir probéiere se da méi spéit ze ënnerschreiwen. Do ass ëmmer e kleng *Point de situation* gemaach ginn. Mee méi war do awer net, ass net do driwwer geschwat ginn.

Mee dat dote kann awer geschwat gi sinn, wann d'D7 mam Minister zesumme war, well et jo wierklech e Projet war, deen op der Defense geréiert ginn ass. Dat zu der CoCoDef.

Wann ech elo de Besoin kucke vun de Biller. Natierlech kënne mir heiansdo esou Biller brauchen, wa mer an de Mali ginn, fir ze kucken: Wou sinn eis... wou ass eise Camp? Wou wäerte mer elo trainéiere goen? Oder wou schécke mer Leit eraus? Dann ass et scho gutt, esou Biller ze hunn. Mee op deem Niveau, wou mir schaffen, si mär net déi, déi Biller... mir gi jo an eng gréisser Struktur integréiert. An et ass déi Struktur uewendriwwer, iwwer eis, déi déi Saachen ufreet. A mär kréien... bei eis drëpst dat dann erof.

Et ass natierlech vu Virdeel, wa mär als Lëtzebuerg, esou kleng wéi mer sinn, et och nach fäerdegréngen, deene grouse Strukturen esou Informatiounen oder Biller, déi se brauchen, zur Verfügung ze stellen. Dat ass natierlech eng flott Saach fir eis. Mee, wa mär eppes brauchen, mir ginn op déi Eebenen uewendriwwer. Do kréie mär dat oder si stellen dat zesummen, *d'office* zur Verfügung.

M. Claude Wiseler (CSV).- Déi ginn op engem aneren Niveau gebraucht wéi op deem, wou Dir normalerweis schafft. Jo, et ass gutt.

M. Alain Duschène.- Direkt mir net, well mir kréien dat ...

M. Claude Wiseler (CSV).- Nee, et schéngt mer logesch. Dat ass okay. Ech verstinn dat. Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Den Här Wagner.

M. David Wagner (*déi Lénk*).- Jo, Merci, Madamm Presidentin. Jo, ech kommen och op déi Fro zrëck vun den Datumer vun deem „site survey“, deem dann am Januar 2019 stattfënnt nom Vott. An, bon, de General Duschène sot, datt d'Arméi, an ech gleewen dat och gär, datt d'Arméi net an der *Genèse* vun der Ausaarbechtung vun deem Projet mat bedeelegt war.

Et stellt sech awer da weiderhin d'Fro - an ech weess jo och net, vläicht d'Leit vun der Defense hei kënnen eis vläicht e bësse méi opklären, quitte datt ech och net mengen, datt se op deene Poste waren deemools, wou se elo sinn - mee wann ech dat esou interpretéieren, well et ass wierklech - also ech si jo net deen Eenzegen, deem hei staunt, datt u sech d'Aarbecht vun hannen no vir gemaach gëtt; dat heescht, datt een de Site kucke geet, nodeems de Projet gestëmmt ginn ass. An esou, wéi ech et dann... well et muss jo awer - ech hunn dat net verstanen - et muss jo iergendeng Ursaach ginn, fir dat ze maachen. A wann een dat einfach esou seet...

Meng Interpretatioun - an ech mengen, dat ass d'Interpretatioun vu ville Leit, fir ze soen : Firwat hu se dat duerno gemaach? - dat ass, datt ee géif soen, datt dee Projet de loi hätt missen op engem gewëssen Datum an der Chamber gestëmmt ginn an datt ee sech vläicht och net sécher war, ob dee Site iwwerhaupt ideal war, oder ob vläicht Komplikatiounen do waren. Dat ass déi Interpretatioun, déi ech aus deene komeschen Datumer u sech erauszéien.

Ech weess net, wéi d'Arméi dat gesäit oder wéi d'Defense dat gesäit. Mee et géif mech awer interesséieren. Merci.

M. Alain Duschène.- Also ech kann nach ëmmer, nach eng Kéier nëmme soen, dass mär eréischt dovunner a Kenntnis - enfin net a Kenntnis ; mär woussten, dass eppes ënnerwee war mat deem LUXEOSys -, mee dass d'Antennen en tant que tel sollen op den Härebierg kommen. Do ass dee „site survey“, deem ass do eréischt gemaach ginn. Do konnt ech näischt méi dozou soen.

Une voix.-

Mme Garcia.- Also, ech mengen, allgemeng ass et e klore *Constat*, dass déi Saachen extreem schnell gaange sinn an aus deem Grond eeben e puer Etappen iwwerspronge gi sinn. Mee wisou elo genau dee „site survey“ net am Viraus gemaach ginn ass, dat muss ech soen, dat ass mir net bekannt gewiescht. Dat war eeben op engem gewëssen Niveau an dat weess ech wierklech net.

Mme Diane Adehm, *Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire*.- Also, ech muss éierlech soen, ech hunn ëmmer méi Problemer mat deem Dossier. Well mir haten een Här Beaudot hei sëtzen, deem da bei der Defense schafft, deem huet eis, fir just dat Beispill vun der Formatioun ze huelen, deem huet eis riichter aus gesot, dass dat eng Formatioun ass fir en Ënneroffizier vu sechs Méint ...

Une voix.- Jo.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- ... an dass déi Leit um Härebiereg sinn an dass dat kee Problem ass, fir dat ze maachen.

Une voix.- Jo.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- An dann héiere mer awer ëmmer erëm vun der Arméi, also dat gëtt da souwuel vum Här Bausch wéi och nach vun Iech, Här Generol, gesot, dass dat net goe géif. An, bon, ech gleewen och, dass een dat dote mat Sécherheet net esou einfach a sechs Méint hikritt. An dann Ënneroffizier, dat ass Niveau Expéditionnaire, dat ass eng Onzième, do mussen et Leit sinn, déi schonn extreem caléiert sinn, fir dat doten iergendwéi awer a sechs Méint hinzekréien.

An dann, et sinn normalerweis och net nëmme méi onbedéngt Expéditionnairen, mee da si se och e bësse méi wäit an hirem schoulesche Parcours. Duerfir hunn ech awer elo do wierklech e bësse Problemer. Den Här Beaudot seet eis dat eent. An da kréie mer op där anerer Säit dat anert gesot. Den Här Beaudot huet eis och iergendwéi gesot, jo, am Ufank wier dat awer kee Problem gewiescht, fir dat op déi ... Also wann ech mech richteg erënneren, huet hien dat jo awer och gesot, dass dat kee Problem gewiescht wier, fir et op den Härebiereg ze stellen. An dann op eemol heescht et, nee, et geet awer net um Härebiereg.

Also, ech muss éierlech soen, wat mir méi iwwert deen Dossier do schwätzen, wat ech ufänken, manner kloer den Duerchbléck an där Saach do ze hunn.

Mee da géif ech mer awer, jo, eng aner Fro erlaben un d'Arméi dann: Filt Dir Iech da prett, fir an Zukunft eng Kéier déi *Imagerie* do ze iwwerhuelen, wann Der dann déi néideg Leit fanne géift? Well, wann ech dat richteg verstanen hunn, mussen déi Poste kreéiert ginn. De Moment gesäit dat beim Staat och net aus, wéi wann do nach Tonne Posten an nächster Zukunft kreéiert ginn. Déi Leit musse bei Iech eng *Instruction de base* maache vu véier Méint...

M. Alain Duschène.- Eng Formatioun, dat geet net duer. Dann d'Formatioun vum Ënneroffizier, ee Joer.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- An dann d'Formatioun vum Ënneroffizier. Da si mer schonn op annerhallwem Joer. An dann eréischt gi se an déi dote Formatioun, déi dann nach eng Kéier, jo, soe mer, ëm ee Joer dauert. Dat heescht, déi Leit, wa se bis do sinn, si mer mindestens zwee Joer mat deene Leit ënnerwee. Dat heescht jo, déi sinn definitiv net do. Dat heescht, dat muss vun iergendengem Externen dann an Zukunft gemaach ginn.

M. Alain Duschène.- Dat ass, wat mer virdru gesot hunn, dass et an enger éischter Phas vun Externe soll gemaach ginn an dass mir lues a lues eis do mat eraklinken. A mir hunn och elo, wann ech eis Ënneroffizéier kucken, do sinn der och dobäi, déi eng Première hunn, déi dat dote vläicht kënne maachen. Mee déi Zuel, déi ass awer ganz geréng. A wa mer awer eréischt, wa mer spéiderhin, wou mer jo soen, d'Ënneroffizéier ginn alleguer mat Première rekrutéiert, jo dann hu mer den Niveau, dann hu mer méi Leit. An dann natierlech mussen mer och déi Leit emol nach fannen. An dat ass net vun haut op muer.

Wann ech lech soen, jo, d'Gesetz, denken ech, wa mer Chance hunn, da gëtt dat vläicht Enn d'nächst Joer gestëmmt denken ech, wa mer Chance hunn, da gëtt dat vläicht Enn d'nächst Joer gestëmmt an da mussen mer jo d'Rekrutementer tätegen, mussen mer d'Leit op d'Schoul schécken. Da kënnt nach eng Kéier déi ganz Period do mat hannendrun. An dofir a mengen Ae wär et méi, wär et besser elo mol, wéi gesot, dat outzesourcen an da lues a lues mat eenzel Leit eraklammen, fir dann à terme da méi e groussen Impakt do ze hunn.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Den Här Di Bartolomeo.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Merci, Madamm Presidentin. Also ech si vläicht am falsche Film. Mee ech ka mer awer net virstellen, dass eng Direktioun vun der Defense seet, mir stellen elo Antennen op den Härebierg, an doriwwer net mat der Arméi geschwat ze hunn, sief et gefrot, sief et gesot, mir maachen dat esou. Dat kann ech mer beim beschte Wëllen, kann ech mer beim beschte Wëllen net virstellen. Wann dat esou wär, dann hätte mer awer e Problem. Also ech gi jo net dovunner aus, dass déi Leit, déi an der Defense sëtzen, déi zum Deel aus der Arméi kommen, dass déi all Brécken zu der Arméi ofgebrach hunn. Dat kann ech mer net virstellen. Duerfir, dat geet mer, dat geet mer iergendwéi net an de Kapp eran.

An ech hat esou an Erënnerung wéi wann d'Arméi gesot kritt hätt, dat kënnt dohin, och wann d'Arméi net besonnesch frou gewiescht wär doriwwer, da gëtt et jo bei der Arméi jo eppes, wann ee gesot kritt, dat gëtt esou gemaach, da gëtt dat normalerweis esou gemaach. Eng Arméi ass jo relativ hierarchesch opgebaut, dass dat mer, *bon*, mir hu Leit vun der Defense hei sëtzen. Also ech ka mer et net virstellen. Ech ka mer net virstellen, dass ech esou géif fonctionéieren, wann ech engem an de Virgäertchen op eemol amplaz Tulpen e Steegoart géif bauen. Da géif ech e warscheinlech zumindest informéieren.

An dat Zweet, wat mer awer och nach e bësse Spuenesch oder Belsch virkënnt, wann ech dat esou dierf soen. Wann en *Accord de coopération* mat der belscher Arméi gemaach gëtt, an do schéngen sech jo déi zwee Ministeren eens ginn ze sinn doriwwer. Bon, da muss zumindest

mat der belscher Arméi geschwat gi sinn. Ech ginn dovun aus, dass och mat der Lëtzebuerger Arméi geschwat ginn ass. An déi Expertise, déi ass sech jo och akaf gi bei der Defense respektiv bei der Arméi, akaf bei engem Ex vun der belscher Arméi. Dee Mann seet, duerfir brauch een net Ingenieur ze sinn, fir d'Interpretatioun vun de Biller. Dat geet mat Ënneroffizéier. Ganz kloer, dann entweder huet dee Mann keng Anung vun deem wat e schwätzt oder en huet Anung an da brauch een effektiv net Primaner ze sinn, mee da kann en Ënneroffizéier dat ouni Weideres léieren.

Ech sinn do keen Expert dran. Ech menge kee vun eis ass Expert do dran. Et muss een dem Expert gleewen. An dee Mann, muss ech soen, wéi ech en déi éischte Kéier héieren hunn, hunn ech deem als ganz kompetent, ech hunn deem als ganz kompetent empfonnt, soudass ech éischer net un der Kompetenz vun deem Mann zweifelen, mee dann mer awer weiderhin eng Rei vu Froe stellen, déi ech dann net alleguer haut stellen.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire. - Jo, den Här Goergen.

M. Marc Goergen (Piraten). - Merci fir Är Erklärungen. Also do si jo elo nach e puer Froen, déi zimmlech op sinn, eng als och Member vun der Defensekommissioun interesséiert mech, an dat ass d'Virgangsweis tëscht der Defense an der Arméi. Ech war deemools 2018 net dobäi, mee wat ech awer elo ka soen, ass an deenen zwee Joer all Kéiers wann e Projet, egal wéi kleng e souguer war, da sinn déi mat an d'Kommissioun komm bezéiungsweis Är Leit, an d'Arméi war direkt involvéiert an de Projet wou d'Defense gemaach huet. Dofir sinn ech elo iwwerrascht, dass dat virdrun net de Fall soll gewiescht sinn an Dir eréischt spéider doriwwer informéiert gi sidd. Eng änlech Remark hat nämlech och de fréiere Personalchef an enge vun de leschte Kommissiounen gemaach, dass mat him net driwwer geschwat gi wär deemools wéi et mam Personal wär, ob d'Méiglechkeeten do wäeren, ob d'Arméi dat iwwerhaupt esou kéint stemmen.

An déi aner Fro, déi ech mer doranner gestallt hunn, ass, dat doten ass jo elo keen nationale Projet gewiescht fir eist klengt Ländchen eleng. Ech mengen dat dote si jo international Ofkomme, wou dee Satellitt herno och sollte benotzen, firwat dass do eis Arméi net mat involvéiert war, well jo och auslännesch Arméien herno géifen deementspreechend dovunner Notzen hunn. Eigentlech a menger Onwëssenheet hat ech geduecht, dass d'Arméi géif do d'Kontakter och fleegen an hierstellen an net d'Defense, ouni dass d'Arméi géif eppes dovunner wëssen, mat auslännesche Kollege geschwat hätt, fir déi Servicer unzebidden.

An eng aner Remark, Dir hat iwwert d'Biller am Mali geschwat, dass een déi kéint benotzen. Mee do huet sech bei mir elo d'Fro gestallt: Wéi eng Biller benotzt Der dann am Moment? Oder ass am Moment déi Méiglechkeet am Mali guer net ginn, fir virdrun, wéi Der gesot hutt, e Camp an alles iwwert d'Satellitten ze kucken? Oder gëtt et dee Service esou haut schonn op eiser Missioun?

M. Alain Duschène.- Zum Theema Personal. Ob mir et fäerdegréngen, fir ... Sot mer nach eng Kéier déi éischt Fro, sorry, ech hat do ...

M. Marc Goergen (Piraten).- Ech hat Äre fréiere Personalchef esou verstanen, wéi wann deemools hien net gefrot gi wär, ob d'Arméi et iwwert d'Ausbildung bezéiungsweis och fir neier ze fannen, also Ëmstrukturéierung vun der aktueller bezéiungsweis neier net gefrot gi wär, ob dat iwwerhaupt méiglech war deemools.

M. Alain Duschène.- Dat ass wouer. Wéi gesot, mir waren do jo net am *Loop* fir eeben eis doriwwer Gedanken ze maachen, well mer guer net doriwwer approachéiert gi sinn. Dat ass e Projet, deen op der Defense gelaf ass. Si hunn dat do geréiert. A mir sinn do net implizéiert gewiescht. An duerfir konnte mir och näischt wëssen. An duerfir konnt hien och als Personalchef, well wann et bei him erofdréipst, da kënnt dat vun uewen erof an hie kritt gesot, hei kuck emol, ob dat dote machbar ass, ob mer dat dote kënne maachen. Mee vu que dass mir et emol uewen an der ieweschter Chaîne net matkritt hunn, konnt hien et och net wëssen.

M. Marc Goergen (Piraten).- An do war jo déi éischt Fro: An deene leschten zwee Joer, sou wéi ech et op d'mannst matkritt hunn an dat och ze schätze weess, war Dir ëmmer bei den Entscheedungen dobäi an Dir hutt och an der Kommissioun waart Dir iwwerall mat dobäi. War dat da virun zwee Joer nach net systematesch de Fall, dass Der iwwerall gefrot gi sidd an dass eréischt herno d'Entscheedunge matkritt hutt. Ass do en aneren Aarbechtsstil elo komm wéi virdrun do war?

M. Alain Duschène.- Ech kann dat elo esou net soen. Ech weess, dass mer a verschiddenen Aarbechtsgruppen elo dobäi waren oder bei Projete matgewierkt hunn, wou mer och an d'Chamber komm sinn. Virdrun, ech gesinn elo net, wéini dass ech eng Kéier oder dass ee vun eis an der Chamber war, fir Ried an Äntwert ze stoen oder fir mat e Projet ze begleeten. Dat gesinn ech elo net. Mee egal wéi et virdu war, de Wee, wéi et elo leeft, dass mer vun Ufank un agebonne sinn an dass mer zesumme schaffen an zesummen zu enger Solutioun wëlle kommen, ech mengen dat ass fir mech den optimale Wee. Esou soll et lafen.

M. Marc Goergen (Piraten).- Ech empfangen dat och als ganz positiv wéi et am Moment fonctionéiert. Dofir war ech elo iwwerrascht, dass et virdrun net de Fall war.

M. Alain Duschène.- Jo, mee dann dozou kann ech och elo net eppes soen.

D'Biller am Mali, déi Biller, déi mer elo gebrauchen, dat si Biller, déi mer, wa mer da brauchen, da kréie mer se vun anere Strukturen. Ech hunn awer elo kee konkreet Bild am Kapp. Ech ka mech elo un eng Foto erënnere vum Camp wéi en elo duergestallt ass a wou mer eis Leit wäerten ënnerbréngen. Ech hunn d'Foto gesinn, mee ech kann lech awer elo net soen, wou mir déi Foto hierhuelen. Dat deet mer leed.

M. Marc Goergen (Piraten).- Okay. Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Huet nach een eng Fro oder sidd Der elo alleguerten erschloen heibannen? Nee? A den Här Bauler an d'Madamm Hemmen.

M. André Bauler (DP).- Merci, Madamm Presidentin. Jo, merci, Här Generol, fir all déi do Erklärungen. Effektiv et huet een e bësse „*bouche béante*“ wann een dat héiert, net well et langweileg gewiescht wier, mee well een aus dem Staunen net erauskënnt. Jiddefalls kann ee jo da feststellen, dass de Projet net bei lech, mee ausschliisslech an der Defense gelaf ass an och dowéinst de Personalchef vun der Arméi net a Kenntnis gesat war, dass een also net kann an deem Sënn vun enger Zesummenaarbecht schwätzen, wéi se hätt misse sinn, fir dass deen Dossier hei anescht ugepaakt gi wier. Well wann een dat elo esou kuckt, gëtt ee jo awer dat ongutt Gefill net lass, wéi wann hei d'Päerd vun hanne gesuedelt gi wier. Et ass e bësse wéi wann een en Haus baut an et bestellt een eng Buedkummer oder eng Kichen an déi huet ee bestallt an op eemol stellt ee fest, wa se soll agebaut ginn, dass et hannen a vir net mat de Moossen **rausgeet** oder dass een de Frigidaire vläicht oder d'Kachmaschinn muss suppriméieren. Ech wollt dat elo mol e bësse pädagogesch plakativ soen. Mee et geet awer e bëssen an déi do Richtung mat alle finanzielle Konsequenzen, déi dat hei jo och huet. Well hei ass jo dann e Projet wou all Depensen am Virfeld net bekannt waren a wou dann eeben eng Rei Iwwerraschungen ënnerwee ze verzeene sinn, mat deene jiddefalls d'Chamber net konnt rechnen, well se, wéi se dee Projet hei gestëmmt huet, dovunner ausgaangen ass, an ech denken och de Rapporteur, de Marc Angel, dovunner ausgaangen ass, dass en *en âme et conscience* hei kéint e Projet virdroen, deen awer duerno fir eng Rei, wéi ech gesot hunn, Surprisën gesuergt huet.

Et ass éischter eng Konklusioun wéi eng Fro. Mee ech wollt déi Konklusioun awer fir mech nach eng Kéier zéien oder fir eis, well net dass mer eppes Falsches dobausse soen.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- D'Madamm Garcia wëllt eppes soen dozou.

Mme Garcia.- Merci, Madamm Presidentin. Also am Fong wollt ech nëmme kuerz eng Kéier op d'Propose vum Geoffroy Baudot zrëckkommen, fir déi einfach an de Kontext ze setzen. Wat de Geoffroy Baudot gesot, also wat hie gemengt huet, ass hien an der Belsch wann een en ausgebildeten Ënneroffizéier ass mat enger gewëssener Erfahrung an engem Beräich an et ass ee bereet fir ëmforméiert ze ginn, jo dann ass déi Formatioun en **tant que telle** sechs Méint. Dat géif heeschen, wann d'Armée scho 25 Leit prett gehat hätt, déi näischt aneres ze di gehat hätten an et hätt een déi da sechs Méint ëmforméiert, bon, dann hätte se e puer Saache kéinte maachen, mee da bräicht een och ëmmer een, deen de Commandement seet, deen hinne seet wat se ze maachen hunn, well een awer net vun haut op muer kann esou e System operéieren. Dat heescht d'Formation en tant que telle, déi ass sechs Méint. Mee wann een natierlech keng Leit huet a bei Null ufänkt, da muss een natierlech wéi de General gesot huet, déi Leit als Éischt emol fannen, dat heescht d'Armée och nach aner Saache wou se maachen, dat heescht da muss een entweder all seng aner Projeten zrëckstellen an déi net méi maachen, dat heescht all déi aner Engagementen kann een net méi erfëllen. An natierlech muss ee Leit um Marché fannen, se ausbilden als normalen Ënneroffizéier, do d'Formatioun maachen. An am beschte brauch een och nach en Offizéier oder en aneren, deen dat Ganzt da superviséiert an deen de Commandement dovunner mécht an deen dann d'Responsabilitéit dovunner iwwerhëlt, deen et momentan och net an der Armée gëtt.

Dat heescht dat wär just nëmme kuerz fir de Kontext ze setzen. Dat wär eeben, dat war geplangt fir den, net fir d'Steuerung vum Satellitt, mee fir den DPC, wou eeben d'Demanden erakommen, traitéiert ginn a wou ee kuckt, ob et sech nom Archivage ginn oder net a wou se dann, wa se net ginn, weider an d'Programmation schéckt.

Dat war nëmme fir de Kontext eng Kéier kuerz. Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- An dann d'Madamm Hemmen.

Mme Cécile Hemmen (LSAP).- Jo merci, Madamm Presidentin. Ech erlabe mer vläicht nach eng Kéier op d'Fro vum Här Di Bartolomeo zrëckzekommen. An zwar huet en dat erwänt, dass

am November 2017 de Verdeedegungsminister mat sengem belsche Kolleeg en *Accord* ënnerschriwwen hätt, dass déi belsch Arméi géif hëllefe bei deem Projet ënner anerem fir de *Savoir-faire* an d'Arméi ze kréien.

Bon, ech wollt da vläicht och vum Generol héieren: Waart Dir dann do am Bild iwwert deen Accord mat där belscher Arméi? Wa jo, da muss de Projet lech jo bekannt gewiescht sinn?

M. Alain Duschène.- Also ech soe jo net, dass ech, dass mer de Projet net kann hunn. Well ech weess jo, dass an deene Cocodeffen, wou mer virdru riets haten, ass jo ëmmer och vun där Lettre, „*letter of intent*“ geschwat ginn. Mee well et awer esou war, dass d'Défense dat heiten, d'Défense huet dat heite jo och mat dem Niveau Défense vun der Belsch ausgehandelt oder ausgeschafft. An do ware mir net, do ware mir net mat dran. Ech weess just, dass déi „*letter of intent*“ do ënnerschriwwen ginn ass an dass do eben d'Belsch eis do renforcéieren oder d'Belsch dat doten an de Grapp huelen, fir et ze lancéieren. Méi hate mir dee Moment net domat ze dinn. Eis Defense huet mat der belscher Defense geschwat. An ech weess och net, ob do déi belsch Arméi do mat concernéiert war, vu dass et um Niveau Defense war.

Et ass jo keen Accord zwëschent enger Arméi. Et ass jo um Niveau ministériel défense, wou dat dote geschriwwen ginn ass.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.- Jo. Merci. Wa keng weider Froe méi sinn ... Jo, den Här Bauler.

M. André Bauler (DP).- Just eng kleng techesch Fro zum Schluss. Dir hat, Här Generol, gesot, dass vu datt um Härebiërg Antenne stinn, datt dat och Constraintë bedeit beim Fléien a Landen oder Lancéiere vun Dronen. Mir waren dat jo och eng Kéier selwer kucken. Ass dat och d'Ursaach, firwat op den Härebiërg elo keng Wandmille stoe komme sollen, well et war och am Gespréich, datt eng Wandmillen dohinner kéim.

M. Alain Duschène.- Jo, do war jo ee Moment d'Diskussioun fir Wandmillen dohinner ze stellen. An och dat ass en Déngen, wann do Wandmille géife gestallt ginn, da kënne mär och net méi do mat den Drone fléien. Well do muss een eng Risendistance hunn, wou näischt därerf ronderëm fléien. An dat ass och een Argument.

M. André Bauler (DP).- Okay. Merci.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.-
Okay. Da soe mer lech villmools Merci, Här Generol, dass Der Zäit fonnt hat, fir de Mëtteg bei eis ze kommen. Et war ganz interessant.

M. Alain Duschène.- Bon, et ass eng Éier, fir hei sëtzen ze kënnen, well ech souz nach ni hei. Schonn eleng dat ass et schonn derwäert gewiescht.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.-
Gesitt Der!

M. Alain Duschène.- Dann hat ech elo e klengen Highlight ier ech elo a Pensioun ginn. Duerfir soen ech lech e grouse Merci.

(Hilarité)

M. Claude Wiseler (CSV).- Et ass gutt, wann Der et esou huet als *Highlight*.

M. Alain Duschène.- Maja, da maacht Dir dat. Ech huelen dat och ganz gären un.

Mme Diane Adehm, Présidente de la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire.-
Okay. Dann hiewe mer d'Sitzung heimadder op a mir gesinn eis e Freideg de moien iwwer Videokonferenz fir eis nächst Comexbu vun 8.00 bis 10.00 ass déi ugesot. Et ass eng relativ administrativ Kommissioun mat Transfert des crédits an, an, an. Kuckt Ären Ordre du jour, dann hutt Der alles drop a préparéiert Är Dossiere wannechgelift.

2. Divers

Aucun sujet n'a été abordé sous ce point de l'ordre du jour.

* * *

Luxembourg, le 22 septembre 2020

La Secrétaire-administrateur,
Francine Cocard

La Présidente de la Commission du Contrôle de
l'exécution budgétaire,
Diane Adehm